

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

4 november 2005

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de dames Hilde Crevits en Tinne Rombouts en de heren Jos Bex, Bart Martens,
Patrick Lachaert en Rudi Daems –**

betreffende het beleid inzake verpakkingsafval

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij
en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Stern Demeulenaere**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heren Wim Van Dijk, Frans Wymeersch;

mevrouw Hilde Crevits, de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege;

de heer Karlos Callens, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Patrick Lachaert;

de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Katleen Martens, de heer Felix Strackx, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer John Vrancken;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goeij, de heren Frans Peeters, Jan Verfaillie;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Dominique Guns, de heer Paul Wille;

de heren Herman Lauwers, Jacky Maes, Ludo Sannen.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;

de heer Mark Demesmaeker.

Zie:

486 (2005-2006)

- Nr. 1: Voorstel van resolutie
- Nr. 2: Amendementen
- Nr. 3: Verslag over hoorzitting

Zie ook:

530 (2005-2006)

- Nr. 1: Verslag over gedachtewisseling en hoorzitting

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting	4
2. Bespreking	4
3. Wijziging van de tekst	5
4. Eindstemming.....	7
Tekst aangenomen door de commissie	8

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak op 13, 20 en 27 oktober 2005 het voorstel van resolutie van de dames Hilde Crevits en Tinne Rombouts en de heren Jos Bex, Bart Martens, Patrick Lachaert en Rudi Daems betreffende het beleid inzake verpakkingsafval (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 486/1*).

Op 20 oktober 2005 hield de commissie over dit voorstel van resolutie een hoorzitting met vertegenwoordigers van Fost Plus, Val-I-Pac en Interafval. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 486/3*.

Het voorstel van decreet werd ingediend na een reeks hoorzittingen en gedachtewisselingen over het Vlaamse afvalstoffenbeleid (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 530/1*).

1. Toelichting

Mevrouw *Hilde Crevits* licht het voorstel van resolutie toe in de commissievergadering van 13 oktober 2005.

De indieners betwisten geenszins dat Vlaanderen voorloper is op het vlak van de selectieve inzameling en recyclage van afval. De Vlaamse resultaten overtreffen de Europese doelstellingen en de doelstellingen opgelegd in het interregionaal samenwerkingsakkoord. Het is echter belangrijk dat Vlaanderen in de toekomst geen stap terug zet.

Er zijn bijkomende inspanningen nodig en het voorstel van resolutie streeft daarom twee doelstellingen na. De verpakkingsverantwoordelijken moeten maximaal voor hun financiële verantwoordelijkheid geplaatst worden. Een eerste inspanning betreft het voorkomingsbeleid. Afvalpreventie is de hoogste sport op de ladder van Lansink. Tijdens het ontwerpen van de verpakking moet afval voorkomen worden. Dat kan door minder verpakkingen te produceren en door minder schadelijke en beter recycleerbare verpakkingen te gebruiken.

Het probleem van het zwerfvuil is delicaat omdat de burgers zelf er gedeeltelijk verantwoordelijk voor zijn. De mentaliteit zal alleen wijzigen door een doorgedreven bewustmakingscampagne te voeren. Alle

betrokkenen dienen daar samen aan mee te werken: de gemeenten, het Vlaamse Gewest en de producenten. De afvalbeheersorganismen moeten daarom een forfaitaire bijdrage betalen aan deze campagne. Die bijdrage moet in verhouding staan tot de kosten voor de inzameling en de verwerking van het aandeel van verpakkingen in zwerfvuil en gemeentevuil.

2. Bespreking

Eerste reacties op het voorstel

In de commissievergadering van 13 oktober 2005 worden de eerste opmerkingen bij het voorstel van resolutie gemaakt.

De heer *Jos Bex*, indiener, verduidelijkt dat de overeengekomen forfaitaire vergoeding waarvan sprake in de tekst van de resolutie geëvalueerd moet worden. De commissie moet nagaan of de forfaitaire vergoeding hoog genoeg is om de doelstellingen te bereiken.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vraagt of het voorstel van resolutie de producenten wil verplichten om milieuvriendelijke verpakking te gebruiken. In andere landen worden bijvoorbeeld bepaalde milieubelastende drankverpakkingen geweerd. Is het de bedoeling van de indieners om strenger op te treden wat het gebruik van verpakkingen betreft?

Mevrouw *Hilde Crevits* merkt op dat het voorstel van resolutie, naast de vraag naar een vergoeding voor het zwerfvuil, de producenten wil stimuleren om minder en beter recycleerbare verpakkingen te gebruiken. De hoorzitting zal verduidelijken hoe de sector dat zelf ziet. De forfaitaire vergoeding komt erop neer dat de industrie zelf een bijdrage zal leveren aan de bewustmakingscampagnes van gemeenten en intercommunes. Er moet worden nagegaan of die forfaitaire bijdrage en de sensibilisatie efficiënt is, zoals door de heer Bex wordt opgemerkt.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* wijst erop dat bepaalde producenten nu frisdrank in aluminium flesjes aanbieden. Hoe zal worden uitgemaakt of dat een milieuvriendelijkere verpakking is dan een glazen flesje? Wie of welke instantie zal oordelen welke verpakking milieuvriendelijk is?

De heer *Patrick Lachaert* meent dat in dat geval elke nieuwe verpakking bijna onderworpen zou moeten

worden aan een nieuw op te richten controlemechanisme. Een ander aspect waar hij bedenkingen bij heeft, is de vraag wie er aansprakelijk is voor burgers die niet doen wat ze horen te doen en bijvoorbeeld zwerfvuil achterlaten.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* meent dat een dergelijk controleorganisme nodig zal zijn om te beslissen welke verpakkingen het meest milieuvriendelijk zijn.

De heer *Bart Martens* antwoordt dat de verpakkingsindustrie, indien ze zelf verantwoordelijk wordt voor een deel van de kosten, gevoelig zal worden voor dergelijke vragen en bijvoorbeeld minder verpakkingen die tot zwerfvuil aanleiding geven op de markt zal brengen. De Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) beschikt over een budget om onderzoek te doen naar de levenscyclus van verpakkingen (levenscyclusanalyse). Deze commissie kan haar leden ook sensibiliseren. Verpakkingsverantwoordelijken die jaarlijks meer dan 3 ton aan verpakkingen op de markt brengen, moeten een preventieplan opstellen voor de IVC. Op die manier worden de verantwoordelijken aangezet om minder en milieuvriendelijkere verpakking op de markt te brengen. In de erkenningsvoorwaarden van de beheersorganismen zouden ook dergelijke voorwaarden kunnen worden opgelegd. De verpakkingsindustrie heeft al inspanningen geleverd om minder verpakkingen op de markt te brengen. Omdat nog verbetering mogelijk is, moeten deze inspanningen voortgezet worden.

Op federaal niveau zijn er eveneens enkele instrumenten beschikbaar. De ecotakswetgeving stimuleert het gebruik van herbruikbare verpakkingen. De afspraak is om deze voorschriften te evalueren zodat ze gebruikt kunnen worden om bepaalde verpakkingsmaterialen met een kleinere milieu-impact te stimuleren, zoals bijvoorbeeld in Denemarken gebeurt. Het gaat dus niet alleen over al dan niet herbruikbare verpakkingen maar ook over de gebruikte materialen. Wegwerpglas is bijvoorbeeld slechter voor het milieu dan plastic. Al deze elementen worden in overweging genomen bij de evaluatie en dat kan over enkele jaren resultaten opleveren. Dit voorstel van resolutie dringt erop aan de verpakkingsindustrie nog meer bewust te maken van het probleem en zelf bij te dragen tot de oplossing ervan.

De heer *Jos Bex* merkt op dat het Vlaamse regeerakkoord uitdrukkelijk bepaalt dat het internaliseren van de afvalkost het uitgangspunt is voor het afvalbeleid.

Op middellange en lange termijn kan internalisering een oplossing bieden voor de gestelde problemen. Elke decreets- of resolutietekst in verband met afval moet volgens het lid aan die bepaling getoetst worden.

Hoorzitting op 20 oktober 2005

De commissie beslist om op 20 oktober 2005 vertegenwoordigers van de afvalbeheersorganismen Fost Plus en Val-I-Pac en van het samenwerkingsverband Interafval (Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten en de afvalintercommunales) te horen over het voorstel van resolutie. Over deze hoorzitting wordt verslag uitgebracht in *Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 486/3*.

3. Wijziging van de tekst

Op 27 oktober 2005 wordt de bespreking voortgezet. De ingediende amendementen zijn opgenomen in *Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 486/2*.

Achtste streep

Amendement nr. 1 van de heer Erik Matthijs, de dames Hilde Crevits en Tinne Rombouts, de heren Bart Martens en Karlos Callens en mevrouw Stern Demeulenaere strekt ertoe de achtste streep te vervangen. In de voorgestelde tekst wordt de overweging gemaakt dat de verpakkingsverantwoordelijken via het erkend organisme Fost Plus een hele reeks lasten dragen die verder gaan dan de kosten die worden gemaakt voor het bereiken van de door de overheid gestelde doelstellingen.

Mevrouw *Hilde Crevits* verduidelijkt dat het, op basis van de argumenten die werden aangereikt tijdens de hoorzittingen, aangewezen lijkt om in de resolutie ook rekening te houden met de inspanningen die tot op vandaag reeds worden gedaan door de verpakkingsverantwoordelijken.

Amendement nr. 1 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

Laatste streep, 1°

Amendement nr. 2 van mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch, mevrouw Agnes Bruyninckx en de heer Stefaan Sintobin strekt ertoe in de laatste streep, dus bij de vragen aan de Vlaamse

Regering, in 1° het woord “maximale” te vervangen door het woord “meer”.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* stelt dat de verpakkingsindustrie moet gestimuleerd worden meer initiatieven te ontwikkelen ter voorkoming van verpakkingsafval. Indien de hoeveelheid verpakkingsafval niet blijft dalen, moeten er meer financiële inspanningen worden gevraagd aan de verpakkingsindustrie. Daarom menen de indieners van het amendement dat het wenselijk is dat een percentage wordt afgesproken en dat bij het niet behalen van dat percentage de verpakkingsindustrie haar financiële verantwoordelijkheid opneemt.

Mevrouw *Hilde Crevits* antwoordt dat de indieners van het voorstel van resolutie bewust gekozen hebben voor de uitdrukking “maximale” financiële verantwoordelijkheid omdat die verwijst naar de beste inspanning die op een bepaald ogenblik mogelijk is. Het woord “meer” verwijst volgens het lid daarentegen gewoon naar een grotere verantwoordelijkheid dan de huidige.

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 5.

Laatste streep, 2°

Amendement nr. 3 van mevrouw *Marleen Van den Eynde*, de heer *Frans Wymeersch*, mevrouw *Agnes Bruyninckx* en de heer *Stefaan Sintobin* strekt ertoe in de laatste streep, 2° te vervangen. In de voorgestelde tekst wordt de Vlaamse Regering gevraagd de verpakkingsproducenten te stimuleren nieuwe initiatieven te ontwikkelen om het zwerfvuil en gemeentevuil te reduceren.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* verduidelijkt dat volgens de indieners van het amendement de verpakkingsindustrie of de afvalbeheersorganismen moeilijk verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor de onfatsoenlijke houding van de burger die verpakkingsafval op straat gooit. Er kunnen wel bijkomende inspanningen gedaan worden om drankverpakkingen die bij het gemeentevuil terecht komen te onderscheppen, onder meer door het ontwikkelen van nieuwe vuilbakken voor gescheiden inzameling.

Amendement nr. 4 van de heer *Erik Matthijs*, de dames *Hilde Crevits* en *Tinne Rombouts*, de heren *Bart Martens* en *Karlos Callens* en mevrouw *Stern*

Demeulenaere strekt ertoe in de laatste streep, 2°, het woord “forfaitaire” telkens te schrappen.

Amendement nr. 5 van dezelfde indieners strekt ertoe in de negende streep, 2°, het woord “afval” te vervangen door het woord “verpakkingsafval”.

Amendement nr. 6 van dezelfde indieners strekt ertoe aan 2° een zin toe te voegen waarin wordt gevraagd de vergoeding aan te wenden voor een, gezamenlijk met andere sectoren en de overheid uit te werken, actieplan om de burger ertoe aan te zetten minder zwerfvuil te veroorzaken.

Volgens mevrouw *Hilde Crevits* bleek de noodzaak tot de opmaak van een gezamenlijk actieplan ter bestrijding van het zwerfvuil duidelijk uit de hoorzittingen. In de oorspronkelijke tekst van de resolutie wordt enkel verwezen naar een vergoeding voor de kosten van sensibilisering. Het gezamenlijk uit te werken actieplan moet resultaatgericht zijn.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* verwijst naar de hoorzitting met vertegenwoordigers van de beheersorganismen *Fost Plus* en *Val-I-Pac*. De verpakkingsverantwoordelijken doen reeds de nodige inspanningen en dat blijkt ook uit de cijfers. Het Vlaamse regeerakkoord stelt bovendien niet verder te willen gaan dan de Europese richtlijnen. Het is volgens het lid dan ook onverantwoord opnieuw een vergoeding te vragen aan de afvalbeheersorganismen, aangezien die reeds betere resultaten kunnen voorleggen dan de Europese richtlijn vooropstelt.

Volgens de heer *Erik Matthijs* moet worden erkend dat de verpakkingssector reeds de nodige inspanningen doet en bereid is die verder te zetten. De vergoeding mag in geen geval als een nieuwe taks voor het bedrijfsleven worden beschouwd. Daarom is het belangrijk dat het woord *forfaitaire* wordt geschrapt in 2°.

De heer *Bart Martens* stelt dat het Vlaamse Gewest inderdaad verder gaat dan de Europese doelstellingen. Maar het regeerakkoord vermeldt ook onder welke voorwaarden er verder kan worden gegaan, meer bepaald wanneer er een duidelijke maatschappelijke consensus is of wanneer de verdergaande inspanningen een duidelijke toegevoegde waarde opleveren. Uit de hoorzitting met de vertegenwoordiger van *Interafval*, een samenwerkingsverband van de *VVSG* en de *afvalintercommunales*, blijkt volgens de heer *Martens* dat er een duidelijke milieuwinst is

wanneer de resolutie zou worden uitgevoerd. Zeker wanneer er een aanpassing komt van de bijdrage voor het ‘Groene punt’-logo op de verpakkingen, een aanpassing die de markt kan sturen in de richting van minder zwerfvuilgevoelige en meer recycleerbare verpakkingen. Volgens de vertegenwoordiger van Interafval is er bovendien een duidelijk maatschappelijk draagvlak voor een dergelijke maatregel. Hij stelde bovendien dat het principe van de internalisering van de kosten reeds sinds 1991 in de Europese kaderrichtlijn Afval staat (75/442/EEG).

De heer *Karlos Callens* merkt op dat het actieplan waarvan sprake in amendement nr. 6 heel wat voorstellen zal bevatten waarbij de gemeenten moeten worden betrokken. Daarom steunt hij de idee dat er een gezamenlijk actieplan moet komen. De bedoeling moet volgens het lid zijn om de vergoeding te besteden aan het opmaken van een actieplan; de uitvoering van het plan is een andere aangelegenheid.

Amendement nr. 3 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 5.

Amendementen nrs. 4, 5 en 6 worden aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

4. Eindstemming

Het gewijzigde voorstel van resolutie wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

De verslaggever,

De voorzitter,

Stern DEMEULENAERE Patrick LACHAERT

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat er momenteel onderhandelingen aan de gang zijn tussen de drie gewesten om te komen tot een aanpassing van het Interregionale Samenwerkingsakkoord Verpakkingsafval (ISA);
- overwegende dat een maximale financiële verantwoordelijkheid voor de producenten van verpakkingsafval de industrie zou aanzetten om minder en beter recycleerbare verpakkingen op de markt te brengen;
- overwegende dat momenteel de belastingbetaler via de middelen van gemeenten, intercommunales, provincies en het Vlaamse Gewest, de kosten draagt voor het verwijderen van zwerfvuil en gemeentevuil dat voor een groot gedeelte uit verpakkingen bestaat;
- overwegende dat een maximale inspanning van de producenten mag worden verwacht inzake de sensibilisering van de bevolking om de productie van zwerfvuil tegen te gaan;
- overwegende de doelstellingen en acties uit het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 en meer bepaald actie 88 waarin gesteld wordt dat de 100% verantwoordelijkheid het uitgangspunt dient te vormen voor het beleid inzake verpakkingsafval;
- overwegende het algemeen kernbeginsel van het Vlaamse milieubeleid dat ‘de vervuiler betaalt’;
- overwegende het Vlaamse regeerakkoord dat het principe van de internalisering van de afvalkosten als uitgangspunt voor het Vlaamse afvalbeleid naar voren schuift en het ‘principe van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid’ vooropstelt;
- overwegende dat de verpakkingsverantwoordelijken via het erkend organisme Fost Plus een hele reeks lasten dragen die verder gaan dan de kosten die worden gemaakt voor het bereiken van de door de overheid gestelde doelstellingen;

— vraagt aan de Vlaamse Regering:

- 1° bij de onderhandelingen tussen de drie gewesten rond de aanpassing van het Interregionale Samenwerkingsakkoord Verpakkingsafval (ISA) een standpunt in te nemen ten voordele van maximale financiële verantwoordelijkheid voor de verpakkingsproducenten voor al het verpakkingsafval dat zij op de markt brengen, zoals verder ingevuld in punt 2;
- 2° concreet ervoor te zorgen dat de afvalbeheersorganismen een vergoeding betalen aan de gemeenten, intercommunales, en het Vlaamse Gewest voor de kosten van sensibilisering om te vermijden dat verpakkingsafval terechtkomt bij het restafval, het gemeentevuil of het zwerfvuil, tenzij zij de inzameling en de verwerking van deze verpakkingen zelf organiseren. Het bedrag van de vergoeding te bepalen in verhouding tot de kosten die gemeenten, intercommunales, en het Vlaamse Gewest maken voor de inzameling en de verwerking van zwerfvuil en gemeentevuil met betrekking tot verpakkingen. De vergoeding aan te wenden voor een gezamenlijk met andere sectoren en de overheid uit te werken actieplan om de burger ertoe aan te zetten minder zwerfvuil te veroorzaken;
- 3° verdere maatregelen te nemen om producenten van verpakkingen te stimuleren minder en beter recycleerbare en herbruikbare verpakkingen op de markt te brengen.